

ZVEZA SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE, Dalmatinova 4, Ljubljana
KONFEDERACIJA SINDIKATOV JAVNEGA SEKTORJA SLOVENIJE, Dalmatinova 4, Ljubljana
SLOVENSKA ZVEZA SINDIKATOV ALTERNATIVA, Trg OF 7, Ljubljana
KNSS NEODVISNOST, Linhartova c. 13, Ljubljana
ZVEZA DELAVSKIH SINDIKATOV SLOVENIJE – SOLIDARNOST, Trg OF 7, Ljubljana
KONFEDERACIJA SINDIKATOV 90 SLOVENIJE, Resljeva 7, Ljubljana
KONFEDERACIJA SINDIKATOV SLOVENIJE PERGAM, Trg OF 14, Ljubljana

Ljubljana, 10. septembra 2015

Gospod

Dr. Milan Brglez

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije

Šubičeva ulica 4

1000 Ljubljana

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE	
Prejeto:	10-09-2015
Šifra:	430-03/15-2/12
Povezava:	
EPA:	729-VII EU:
Sign. zn.:	
Kratice:	

Spoštovani gospod predsednik!

Skladno z določbami Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS 15 – 561/1994, RS 13 – 663/1995, RS 38 – 2501/1996, RS 43 – 2700/1996, RS 82 – 4195/1998, RS 59 – 3143/2001, RS 11 – 465/2003, RS 24 – 899/2003, RS 48 – 2305/2003, RS 83 – 3691/2004, RS 24 – 842/2005, RS 139 – 6044/2006, RS 47 – 1779/2013) v imenu zgoraj navedenih sindikalnih konfederacij ter upoštevajoč 11.206 overjenih podpisov volivk in volivcev, podpisani mag. Dušan Semolič vlagam Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o minimalni plači (ZMinP-1). Navedeno pomeni, da je vložitev predloga zakona skladna z določbo 58. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi, ki izrecno določa, da najmanj pet tisoč volivcev lahko predloži državnemu zboru predlog zakona. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o minimalni plači (ZMinP-1) je priložen v nadaljevanju.

Prav tako prilagam 11.206 overjenih podpisov volivk in volivcev.

Predlagamo, da se predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o minimalni plači (ZMinP-1) obravnava po rednem postopku, pri delu državnozbornih teles bosta v imenu predlagateljev sodelovala:

Mag. Andreja Poje, ZSSS Dalmatinova 4, Ljubljana in
Jakob Počivavšek, KSS Pergam, Trg OF 14, Ljubljana

Lep pozdrav!

Mag. Dušan Semolič,
Predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Priloge:

- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o minimalni plači,
- 11.206 overjenih podpisov volivk in volivcev

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O MINIMALNI PLAČI (ZMinP-1)

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Minimalna plača je bila kot institut varovanja materialne in socialne ravni zaposlenih v Republiki Sloveniji prvič uvedena z Dogovorom o politiki plač in drugih prejemkov zaposlenih v gospodarstvu (UL RS št. 22/1995), ki je bil sklenjen kot separat socialnega sporazuma za leto 1995. Minimalna plača je nadomestila do tedaj uporabljeni zajamčeni osebni dohodek oziroma zajamčeno plačo.

Veljavni Zakon o minimalni plači (ZMinP, UL RS št. 13/2010), uveljavljen v letu 2010 ni odpravil problema neustrezne definicije minimalne plače in ni opredelil, kaj se iz minimalne plače izvzema. Upoštevati je treba, da je minimalna plača najnižje zakonsko dopustno plačilo za najenostavnejša dela pri katerih pogoji dela, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa ne smejo biti zajeti, saj to lahko pomeni neenako obravnavo zaposlenih. Zaradi tega je nezadovoljstvo zaposlenih vedno večje. Prizadevanja za doseg soglasja o tej problematiki potekajo že vrsto let.

Definicija minimalne plače je neustrezna, saj Zakon o minimalni plači (ZMinP) določa, da je minimalna plača mesečna plača za delo opravljeno v polnem delovnem času.

Zaradi te definicije se v minimalno plačo všttevajo poleg osnovne plače tudi vsi dodatki za neugoden delovni čas, torej dodatek za nočno delo, dodatek za nedeljsko delo, za delo na praznike, z izjemo dodatka za nadure. Ne glede na pogoje dela, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa tako zaposleni, prejemniki minimalne plače, prejmejo vsi enako izplačilo. Tudi če zaposleni opravlja nočno delo, nedeljsko delo ali delo na praznike je konec meseca izplačilo enako kot za tistega zaposlenega, ki v teh pogojih ni delal, zaradi česar so zaposleni v neenakem položaju in posledično upravičeno nezadovoljni. Z zakonom določena minimalna plača mora biti enaka za vse delavce zaposlene v RS, dejansko izplačilo le-te pa mora upoštevati neugodne vplive, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa.

V skladu z mednarodnimi dokumenti, ki zavezujejo Republiko Slovenijo in dosedanjo prakso, je ureditev minimalne plače v Sloveniji predmet usklajevanja med socialnimi partnerji in vlado. V dosedanjih razpravah, ki so potekale, so socialni partnerji kljub razpravam o novi definiciji minimalne plače dosegli le soglasje, da predstavlja definicija minimalne plače problem, v zakonu iz leta 2010 pa do spremembe definicije ni prišlo. Minimalna plača je tako v sprejetem zakonu najnižje plačilo za delo v polnem delovnem času.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

Cilj predlaganega zakona je zagotoviti ustrežnejšo zakonsko ureditev minimalne plače. Z zakonom se zasleduje načelo, da mora biti tudi delavcem, prejemnikom minimalne plače, priznan in izplačan dodatek za nočno, nedeljsko delo in praznično delo, ki naj se poleg nadurnega dela doda na bruto minimalno plačo. S tem se vzpostavlja enakopravnejša obravnava delavcev, ki prejemajo minimalno plačo in ki opravljajo svoje delo v neugodnem delovnem času (ponoči, v nedeljo, na praznike in dela proste dneve po zakonu) glede na tiste delavce, ki prav tako prejemajo minimalno plačo, vendar svojega dela v neugodnem delovnem času ne opravljajo. Tako bodo tudi zaposleni na minimalni plači nagrajeni za delo, ki ga opravljajo v neugodnem delovnem času. Predlog spremembe zakona pa sledi dosedanji definiciji minimalne plače iz katere je že izvzet dodatek za nadurno delo in le-to

dopolnjuje z ostalimi dodatki, ki pripadajo delavcem za delo v posebnih pogojih dela, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa (128. člen ZDR-1).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Glede na predvideno uveljavitev te zakonske spremembe s 1 januarjem 2016, finančne posledice na državni proračun v letu 2015 ne bodo nastale.

Tudi sicer kaže opozoriti, da izvzem dodatkov iz minimalne plače v letu 2016 ne bo prekomerno vplival na proračun RS in druge javne blagajne. Po podatkih Ministrstva za javno upravo je namreč v mesecu januarju 2015 v javnem sektorju le 8.772 zaposlenih prejelo minimalno plačo. Podatki kažejo, da je:

- 1.173 zaposlenih v javnem sektorju, ki so v januarju 2015 prejeli minimalno plačo in dodatek za nedeljsko delo,
- 208 zaposlenih v javnem sektorju, ki so v istem mesecu prejeli minimalno plačo in dodatek za nočno delo,
- 405 pa je zaposlenih v javnem sektorju, ki so v januarju 2015 prejeli minimalno plačo in dodatek za praznično delo.

Dodatek se bo iz minimalne plače tako izvzel približno 1.786 zaposlenim v javnem sektorju. Zaradi izvzema dodatkov iz minimalne plače je v javnem sektorju na mesečni ravni dodatno potrebnih 55.048 EUR oziroma 660.576 EUR na letni ravni.

Hkrati pa bo izločitev dodatka za nočno delo, nedeljsko delo in delo na praznike ter proste dneve po zakonu vplivalo pozitivno na prilive v državni proračun in blagajne socialne varnosti, saj se bodo povečale osnove za plačilo prispevkov in davkov.

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

4. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

4.1 Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Ta zakon ni predmet prilagajanja slovenske ureditve pravu Evropske unije. Na ravni Evropske unije ni predpisov, ki bi neposredno zavezovali države članice glede urejanja minimalnih plač. Veljajo mednarodni dokumenti (Evropska socialna listina, Konvencija Mednarodne organizacije dela št. 131 o minimalni plači, itd), ki zavezujejo Republiko Slovenijo, saj jih je bodisi ratificirala ali v svoj pravni red prevzela od SFR Jugoslavije. Ti dokumenti med drugim določajo, da je država dolžna delavcem zagotoviti možnost, da si z delom zagotavljajo dostojno preživetje, določajo pa tudi kriterije, ki jih država kot podpisnica mora upoštevati pri določanju minimalne plače. Med drugim naj bi pri določanju minimalne plače upoštevali potrebe delavcev in rast cen življenjskih potrebščin, ki jo praviloma uporabljajo v vseh državah, kjer imajo zakonsko določeno minimalno plačo.

Ti dokumenti prav tako določajo, da naj minimalna plača predstavlja plačno dno v plačni strukturi.

S tem zakonom je zagotovljeno spoštovanje navedenih mednarodnih dokumentov. Ureditev je podobna ureditvi večine Evropskih držav.

4.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Minimalno plačo ima z zakonom urejeno 22 držav članic EU, v preostalih državah, kjer minimalne oziroma najnižje plače določajo s kolektivnimi pogodbami, pa je pogosto uveljavljen način, da je tudi tako določeni pravici dana zakonska veljava.

V večini držav so minimalne plače pravica za vse delavce, pri čemer so ponekod za različne starostne skupine, mlajše od 18 ali 23 let določeni nižji zneski (npr. Nizozemska). V nekaterih državah pa se minimalna plača povečuje s pridobljenimi kvalifikacijami oz. izkušnjami prejemnika (npr. Luksemburg). Minimalne plače so v večini držav določene v mesečnih zneskih, ob tem v mnogih tudi v urnih postavkah (Nemčija, VB, Irska), v dveh državah (Nizozemska in Malta) pa tudi v tedenskih zneskih. V odločanje o višini in o usklajevanju minimalne plače so praviloma, vsaj v eni izmed faz postopka, vključeni socialni partnerji, končne zneske pa upoštevaje podatke o rasti cen in mnenje partnerjev praviloma določa in objavlja vlada.

Višina minimalne plače se med državami članicami EU močno razlikuje in znaša po podatkih EUROSTAT za leto 2015, od 184 EUR v Bolgariji, do 1.923 EUR v Luksemburgu. Upoštevaje kupno moč v državah se razlike v višini minimalne plače zmanjšajo, saj je po kupni moči ocenjena minimalna plača v Bolgariji 380 EUR, v Luksemburgu pa 1.561 EUR. Slovenija se med državami, ki imajo minimalno plačo določeno z zakonom, po višini veljavne minimalne plače po teh podatkih uvršča v drugo skupino, točneje na 15 mesto. Glede na višino minimalne plače se Slovenija uvršča na raven Malte in Španije, zaostaja pa za Veliko Britanijo, Irsko in Nemčijo.

Definicija minimalne plače se med državami razlikuje, v nekaterih zakonih je izrecno napisano, kaj v minimalno plačo šteje in kaj ne. Drugje le to urejajo podzakonski predpisi ali pa je mogoče o tem soditi iz drugih dokumentov, ki urejajo plače, kot npr. iz kolektivnih pogodb ali pravne prakse. Praviloma je v zakonih izrecno zapisano, da je izplačilo nižjih plač od minimalno določenih kršitev.

Primer ureditve minimalne plače v nekaterih državah:

Francija: Minimalna plača je bila v Franciji uvedena leta 1970. Velja za vse sektorje, in za zaposlene starejše od 18 let. V letu 2015 znaša 1.458 EUR in predstavlja mesečno bruto plačo, iz katere so izvzeta povračila stroškov, nadomestil, nadurno delo, dodatek za »seniornost«, skrbnost, bonusi in udeležba na dobičku.

Madžarska: Minimalna plača je bila na Madžarskem uvedena leta 1991. Velja za vse sektorje in vse zaposlene, izjem ni. Določena je v mesečnem znesku za zaposlene za polni delovni čas. Definicija se nanaša na plačo in izključuje ostale elemente plač.

Nemčija: Nemčija je vse do leta 2015 minimalne plače urejala s kolektivnimi pogodbami zato so bili tudi podatki težje dostopni. V letu 2015 pa so tudi v Nemčiji uvedli zakonsko določeno minimalno plačo in sicer v višini 8,5 EUR na uro. Kot izhaja iz pojasnil Nemškega Ministrstva za delo in socialne zadeve so iz minimalne plače izvzeti dodatki za neugoden delovni čas in težke pogoje dela.

Nizozemska: Minimalna plača je določena z zakonom od leta 1969 in sicer velja za vse sektorje in za zaposlene starejše od 23 let, za mlajše vse do starosti nad 15 let, pa so določeni nižji zneski v % od minimalne plače. Minimalna plača se usklajuje dvakrat letno, znesek določi vlada. V letu 2015 je po podatkih EUROSTAT minimalna plača znašala 1.502 EUR. Zakon med drugim določa, katera plačila se v minimalno plačo lahko všteta. Minimalna plače je bruto mesečna plača, v katero niso vključena plačila za nadurno delo,

bonusi in nadomestila. Iz kolektivnih pogodb pa je razvidno, da le te praviloma določajo izhodiščne plače višje od minimalne plače.

Luksemburg: Minimalna plača je določena z zakonom od leta 1973, velja za vse zaposlene nad 18 let. Delavec, ki prejema minimalno plačo, je na podlagi dokazila o višji kvalifikaciji upravičen do 20% višje plače. Če takega dokazila ni mogoče dobiti, je za povečanje minimalne plače za 20 % potrebno pridobiti 6 oziroma 10 let delovnih izkušenj. Podatek je mesečni, znesek za leto 2015 pa je bil 1.923 EUR.

5. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Sprejem predloga zakona ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

V Zakonu o minimalni plači (UL, RS, št. 13/2010), se v 2. členu doda novi tretji odstavek, ki glasi:

(3) »V minimalno plačo se ne všttevajo:

- dodatek za nočno delo,
- dodatek za delo v nedeljo,
- dodatek za delo na praznike in dela proste dneve po zakonu.«

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

II. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

2. člen (veljavnost zakona)

»Ta zakon začne veljati 15 dan po objavi v Uradnem listu, uporabljati pa se začne pri obračunu plač za mesec januar 2016.«

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

V Zakonu o minimalni plači (UL, RS št. 13/2010) je v 2. členu opredeljena pravica delavcev do minimalne plače za polni delovni čas.

Z novim tretjim odstavkom 2. člena Zakona o minimalni plači se spreminja definicija minimalne plače oziroma se jasno določa, da se v minimalno plačo ne všttevajo dodatki za nočno delo, nedeljsko delo in delo na praznike ter proste dneve po zakonu. Predlagana sprememba Zakona zasleduje načelo enakega plačila pod enakimi pogoji dela. S spremembo se odpravlja neenaka obravnava delavcev, ki sedaj prejmejo enako plačilo

(minimalno plačo), ne glede na posebne pogoje dela, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa, v katerih delajo.

Predlog spremembe zakona tako sledi dosedanji definiciji minimalne plače, iz katere je že izvzet dodatek za nadurno delo, le-to pa dopolnjuje z ostalimi dodatki, ki pripadajo delavcem za delo v posebnih pogojih dela, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa (128. člen ZDR-1). Predlagana sprememba določa dolžnost delodajalca, da bo ob mesečnem obračunu plače delavcem, ki prejemajo le minimalno plačo, le-to izplačal povečano za pripadajoče dodatke za nočno delo, delo ob nedeljah oziroma za delo na praznike in dela proste dneve po zakonu.

K 2. členu

Člen določa pričetek veljavnosti in uporabnosti zakona, in sicer začne Zakon veljati 15 dan po objavi v Uradnem listu. Delodajalci so dolžni spremembo tega zakona, torej iz minimalne plače izvzete dodatke obračunati in izplačati ob minimalni plači, ki pripada delavcu za mesec januar 2016.

IV. BESEDILO ČLENA, KI SE SPREMINJA

2. člen

(opredelitev pravice do minimalne plače)

- (1) Delavka oziroma delavec (v nadaljevanju besedila: delavec), ki pri delodajalcu v Republiki Sloveniji dela poln delovni čas, ima pravico do plačila za opravljeno delo najmanj v višini minimalne plače, določene v skladu s tem zakonom.
- (2) Minimalna plača je mesečna plača za delo opravljeno v polnem delovnem času.
- (3) Delavec, ki dela krajši delovni čas, ima pravico do sorazmernega dela minimalne plače.